

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA VE ONARIM BÖLÜMÜ

**KVK101 KORUMA-ONARIM
KAVRAM VE İLKELERİ
DERS 2**

DOÇ. DR. CENGİZ ÇETİN

KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUMA VE ONARIMI

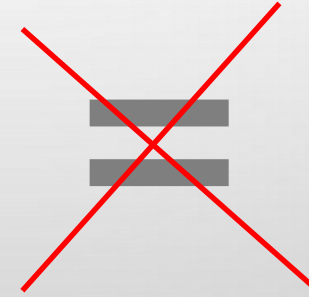

✓ CONSERVATION

✓ PRESERVATION

✓ KORUMA

✓ Conservation
✓ Konservasyon

✓ Restoration
✓ Restorasyon

✓ Onarım
✓ Restorasyon

✓ PRESERVATION VE
CONSERVATION

=

✓ Bir yapı, ya da eşyanın “özgün niteliklerinin korunması”na yönelik olarak yapılan tüm işlemleri tanımlar.

‘KORUMA’

✓ RESTORATION

=

✓ “Onarım, yenileme, güçlendirme” gibi yapısal, teknik ve biçimsel müdahalelerden oluşan işlemleri tanımlar.

‘ONARIM’

KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUMA VE ONARIMI

- ✓ Objenin maddesel ve teknolojik özellikleri kadar, yapısını ve taşıdığı dekoratif öğeleri özgün niteliklerine bağlı kalarak korumak; bozulmasına yol açan nedenleri ve etkileri açığa çıkarmak; en uygun ve etkili koruma yöntem ve malzemelerini saptayarak, bunları objeye uygulamak; fiziksel ve estetik bütünlüğü aslına bağlı kalarak sağlamak.

TAŞINIR VE TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA UYGULAMALARI İKİ BİÇİMDE GERÇEKLEŞTİRİLMEKTEDİR:

✓ ETKİN KORUMA

(Aktif Konservasyon)

VE

✓ ÖNLEYİCİ KORUMA

(Pasif Konservasyon)

ETKİN KORUMA

Etkin koruma kültür varlığının üretildiği malzeme, üretim teknolojisi, uğradığı bozulmalar, bozulmasına neden olan etkenler göz önüne alınarak; yapısal, fiziksel ve kimyasal özellikleri değiştirilmeksizin, geriye dönüşlü yöntem ve malzemelerle yapılan tüm koruma müdahalelerinden oluşmaktadır.

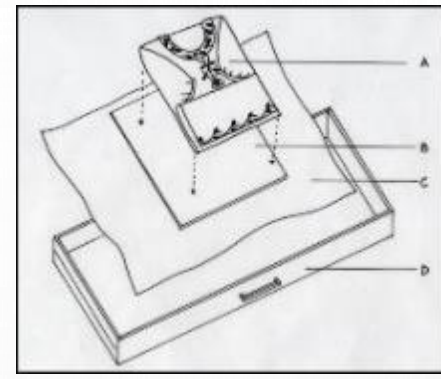

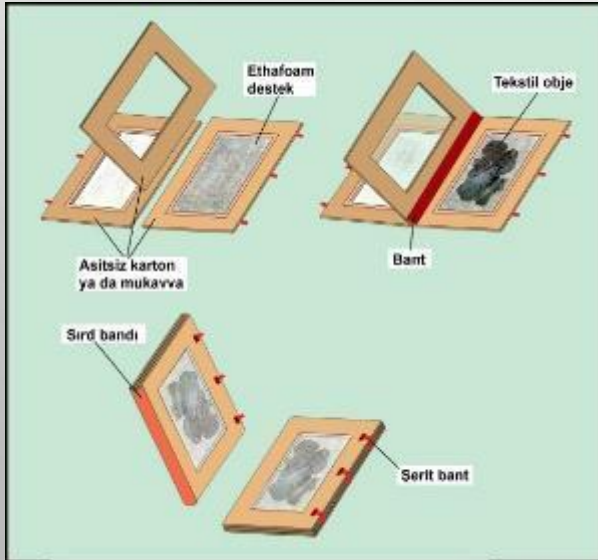

ÖNLEYİCİ KORUMA

Önleyici koruma ise objelerin bozulmasına ve tahrip olmasına yol açabilecek etkenleri kontrol altına alarak ve / veya oluşmalarını engelleyerek koleksiyonun korunmasını amaçlayan eylemler bütünüdür. Bu nedenle etkin korumada olduğu gibi doğrudan objeye müdahale edilmesini gerektirmemektedir.

Etkin koruma öncesinde veya sonrasında paketlenme/depolama ve sergileme ortamındaki çevresel koşulların objeye göre düzenlenmesi, sürekli ve periyodik bakım / kontrol; insan eliyle verilebilecek zararın önlenmesi amacıyla yapılan tüm koruma uygulamaları “önleyici koruma”dır

YÜZEYSEL BİRİKİM:

Objenin yüzeyinde, kimyasal yapısına zarar vermeyen, yapısal bütünlüğünü bozmayan, genelde yalnızca görünümünü etkileyen geçici değişiklikler meydana gelmesidir. Örneğin taş yüzeyinde yosun ya da hayvan pisliği, toz vb. maddelerden oluşan kolayca temizlenebilir ince bir tabaka halindeki birikinti yüzeysel birikim olarak isimlendirilir.

Bir yapı elemanı yüzeyinde liken ve yosun birikimi görülmektedir. (C. Çetin, Lefkoşa 2010)

BOZULMA:

Objenin fiziksel ve kimyasal yapısında değişikliğe neden olan bu nedenle sanatsal, tarihi ve maddi değerini azaltan değişikliklerin tamamı bozulma olarak adlandırılır.

HASAR:

Objenin fiziksel ve kimyasal bütünlüğü bozan, sanatsal, tarihi ve maddi değerini azaltan kayıpların oluşması halidir. Hasar ile bozulma arasındaki fark hasarın taşın bünyesinde meydana gelen bozulma veya bozulmalar sonucunda oluşmasıdır.

Ankara Augustus Tapınağı mermer yapı elemanında görülen hasar. (C. Çetin, Ankara, 2015)

TAHRİBAT:

Objenin, kimyasal ve/veya fiziksel yapısında meydana gelen ileri derecede bozulmalar sonucunda bir bölümünün ya da tamamının sanatsal, tarihi ve maddi değerinin büyük ölçüde düşmesi, yapısal bütünlüğünü ve fonksiyonel durumunda ileri derecede kayıplar meydana gelmesidir. Tahribatla hasar arasındaki fark tahribatın hasara dönüşmüş bozulma veya bozulmalar sonucunda ortaya çıkıyor olmasıdır.

Ankara Augustus Tapınağı duvar bloklarında görülen tahribat. (C. Çetin, Ankara, 2015)

AŐINMA:

Objenin yüzeyinde meydana gelen, kimyasal ve fiziksel btnlgn kısmen bozan, sanatsal, tarihi ve maddi değerinin azalmasına neden olan, bölgesel bozulmadır. daha çok erozyon sonucu gerçekleŐir.

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi giriŐinde yer alan merdivenlerde görülen aŐınma. (C. etin, İstanbul 2015)

ATMOSFERİK BOZULMA:

Tařta, havadaki gazların, yağmur, kar, güneş ısı ve ışınlarının etkisiyle meydana gelen kimyasal ve mekanik reaksiyonlar sonucunda ortaya çıkan bozulmaların tamamı atmosferik bozulmalardır.

Ankara Augustus Tapınağı mermer yapı elemanında atmosferik bozulma sonucunda oluşan tahribat. (C.Çetin, Ankara 2015)

PARÇA KAYBI

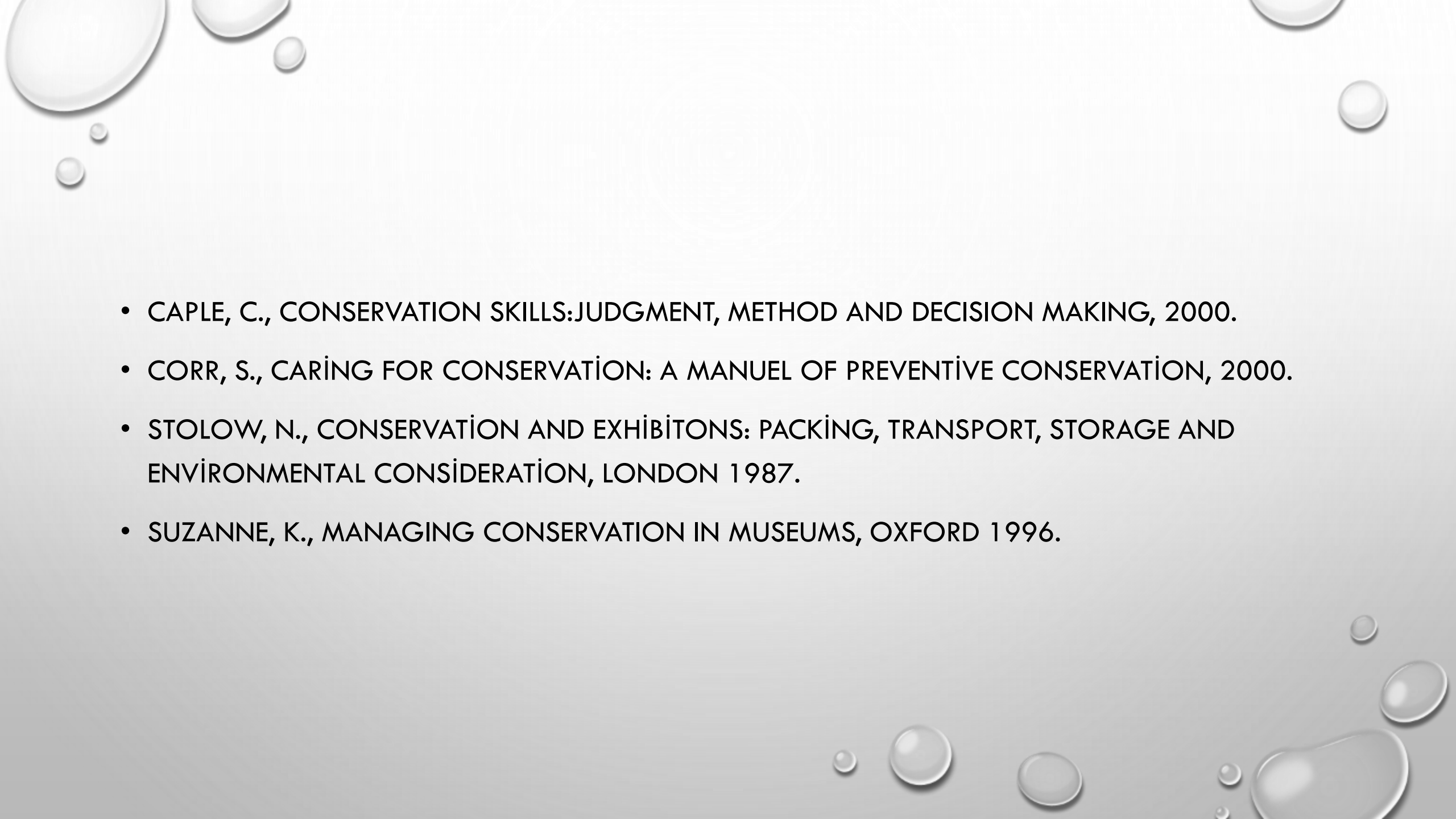
Heykel türü eserlerin, burun, parmak, kol gibi unsurların kaybı, taştan yapılmış mimari öğelerde geniş taş yüzeyinin kaybı.

Yakutiye Medresesi giriřinde bir sütunda parça kaybı, Erzurum 2013 (C.Çetin).

Lakoon, M.Ö. 1. yüzyıl. Vatikan Müzesi, Roma

-
- CAPLE, C., CONSERVATION SKILLS: JUDGMENT, METHOD AND DECISION MAKING, 2000.
 - CORR, S., CARING FOR CONSERVATION: A MANUAL OF PREVENTIVE CONSERVATION, 2000.
 - STOLOW, N., CONSERVATION AND EXHIBITIONS: PACKING, TRANSPORT, STORAGE AND ENVIRONMENTAL CONSIDERATION, LONDON 1987.
 - SUZANNE, K., MANAGING CONSERVATION IN MUSEUMS, OXFORD 1996.